

WSPOMNIENIE

Komandor prof. dr Józef Urbański (1929-2008)

Józef Urbański urodził się 16 marca 1929 roku we wsi Czartolin w powiecie Łowickim. Rodzice posiadali gospodarstwo rolne. Przyszedł na świat jako ostatni spośród rodzeństwa, miał trzech braci i jedną siostrę. Do czasu wybuchu II wojny światowej i w czasie okupacji ukończył szkołę powszechną i rozpoczął naukę w gimnazjum, które ukończył w Łodzi w 1947 r. W tym samym roku rozpoczął studia w Oficerskiej Szkole Marynarki Wojennej w Gdyni, które ukończył z trzecią lokatą w 1951 r. Od 1951 do 1956 roku pełnił służbę na okrętach Polskiej Marynarki Wojennej, jako dowódca kutra torpedowego, grupy kutrów, dowódca dywizjonu ścigaczy i dowódca niszczyciela ORP „Burza”. W roku 1954 ukończył kurs doskonalenia oficerów broni podwodnej pełniąc jednocześnie obowiązki dowódcze. W 1956 roku został skierowany do Akademii Marynarki Wojennej w Leningradzie, którą ukończył w 1959 roku z wyróżnieniem - złotym medalem dla najlepszego absolwenta.

Od 1959 roku komandor Józef Urbański związał się z Wyższą Szkołą Marynarki Wojennej imienia Bohaterów Westerplatte w Gdyni, przekształconą w 65. rocznicę utworzenia Oficerskiej Szkoły Marynarki Wojennej, na mocy ustawy sejmowej o szkolnictwie wojskowym z dnia 1 października 1987 roku, na Akademię Marynarki Wojennej. Komandor Urbański poświęcił całe swoje dalsze życie zawodowe nawigacji.

W 1963 roku obronił pracę doktorską w Akademii Sztabu Generalnego. W 1966 roku, po powiększeniu swego dorobku naukowego, został powołany na stanowisko docenta w Wyższej Szkole Marynarki Wojennej. W 1973 roku Rada Państwa nadała komandorowi Józefowi Urbańskiemu tytuł profesora nauk wojskowych.

Komandor Urbański pełnił obowiązki Szefa Katedry Nawigacji w Wyższej Szkole Marynarki Wojennej, Komendanta Wydziału Dowódczego, z jednoczesnym wykonywaniem obowiązków Szefa Katedry Nawigacji. Pełnił również przez wiele lat funkcję komendanta Instytutu Nawigacji i Hydrografii Morskiej Akademii Marynarki Wojennej. Od 1984 r. był Dyrektorem Instytutu Nawigacji Wyższej Szkoły Morskiej w Gdyni, a od 1990 r. pracował na

stanowisku profesora w Akademii Marynarki Wojennej skąd odszedł na wieczny odpoczynek prosto z sal wykładowych i laboratoriów Instytutu, którego był twórcą i wieloletnim moderatorem.

Profesor Józef Urbański przez wiele lat kierował Instytutem Nawigacji. Instytut Nawigacji i Hydrografii Morskiej, jako instytut nieetatowy, został utworzony rozkazem Komendanta Wyższej Szkoły Marynarki Wojennej nr PF/31 z dnia 19 stycznia 1973 roku. Powstał w wyniku porozumienia z dnia 11 grudnia 1972 roku o współpracy zawartego pomiędzy Wyższą Szkołą Marynarki Wojennej a Biurem Hydrograficznym Marynarki Wojennej (BHMW), w celu realizacji zadań w dziedzinie nawigacji i hydrografii morskiej. Ten nieetatowy Instytut jest uważany za początkowy etap obecnego Instytutu Nawigacji i Hydrografii Morskiej, który to został powołany w styczniu 1981 roku. Nieetatowy Instytut Nawigacji i Hydrografii Morskiej, który działał osiem lat składał się z dwóch głównych elementów - Katedry Nawigacji i pracowników Szefostwa Hydrografii. Komendantem Instytutu był szef Katedry Nawigacji – komandor profesor dr Józef Urbański. Jego zastępcą do spraw współpracy z BHMW był zastępca Szefa Biura Hydrograficznego Marynarki Wojennej.

Godzi się przypomnieć, że główne przyczyny, które doprowadziły do powołania i rozwoju nieetatowego Instytutu Nawigacji i Hydrografii Morskiej to między innymi fakt, że już w latach siedemdziesiątych personel Katedry Nawigacji, był w pełni wykwalifikowany i zdolny do podejmowania badań i działalności naukowej. Ponadto, pracownicy Katedry Nawigacji z powodzeniem prezentowali swój dorobek naukowy nie tylko w uczelni, ale i na sympozjach oraz konferencjach organizowanych na różnych uczelniach technicznych i uniwersytetach w kraju i za granicą. Wielu z pracowników Instytutu stało się członkami Sekcji (a wcześniej – Zespołu) Nawigacji Komitetu Geodezji PAN, Komitetu Badań Morza, a także brało czynny udział w pracach różnych towarzystw naukowych, a także w pracach organizacji międzynarodowych (IMO IHO itp.).

W 1975 roku na własną prośbę został zwolniony ze stanowiska komendanta Wydziału Dowódczego pozostając nadal na stanowisku szefa Katedry Nawigacji. W 1976 roku odbył trzymiesięczną praktykę w Służbie Hydrograficznej NRD w Rostoku. W 1979 roku, ze względu na stan zdrowia został zwolniony z zawodowej służby wojskowej. W tym samym roku został wyznaczony na stanowisko profesora - szefa Katedry Nawigacji, a w 1981 roku - na stanowisko komendanta Instytutu Nawigacji i Hydrografii Morskiej; tę funkcję pełnił do 1987 roku.

Profesor Józef Urbański kierował lub brał udział w 24 pracach naukowo-badawczych, uzyskując, za wysoki poziom tych prac, nagrody Ministra Obrony Narodowej i rektora Akademii Marynarki Wojennej. Przetłumaczył z języka niemieckiego i angielskiego, na potrzeby Wydziału Nawigacji i Uzbrojenia Okrętowego oraz Instytutu, 39 artykułów.

Od 1975 roku był członkiem Komitetu Badań Morza PAN. W latach 1978 – 1992 był członkiem Komitetu Geodezji Polskiej Akademii Nauk (KG PAN), przewodniczącym Zespołu, potem Sekcji Nawigacji KG PAN. Senat Akademii Marynarki Wojennej w Gdyni w 2002 roku nadał Mu tytuł i godność Doctora Honoris Causa.

W roku 1950 Józef Urbański zawarł związek małżeński z Danutą z d. Kaczmarek, miał dwoje dzieci. Córka jest profesorem Politechniki Gdańskiej. Syn jest absolwentem Politechniki Gdańskiej – Wydziału Elektroniki i absolwentem Wydziału Informatyki Politechniki Nowojorskiej, od 1979 roku przebywa za granicą.

Profesor Józef Urbański pozostawił po sobie wielki dorobek w postaci ponad 200 opublikowanych artykułów, 40 skryptów i podręczników. Ostatnie z nich złożone w wydawnictwach czekają na opublikowanie. Jego publikacje można znaleźć w prestiżowych zagranicznych pismach np. *Journal of Navigation*. Był też członkiem Rady Programowej (obecnie Naukowej) Przeglądu Hydrograficznego od początku jej istnienia, a artykuły Jego autorstwa można znaleźć we wszystkich dotychczasowych numerach pisma, łącznie z tym bieżącym.

Profesor Urbański ukształtował całe pokolenie polskich nawigatorów morskich, którzy dzięki uzyskanej wiedzy i umiejętnościom, prowadzą bezpiecznie okręty i statki po morzach i oceanach całego świata, wspominając wielokrotnie swojego Nauczyciela na morskich wachtach.

Profesor posiada znaczny dorobek w zakresie naukowego rozwoju i szkolenia kadr morskich. Pod Jego kierownictwem wypromowanych zostało w Akademii Marynarki Wojennej i innych wyższych uczelniach w kraju 12 doktorów, zrecenzował pozytywnie dwadzieścia dwie prace doktorskie i 11 prac habilitacyjnych, opracował 30 opinii o dorobku naukowym i ocenie kwalifikacji pracowników naukowych. Wydał wiele rekomendacji swoim studentom i współpracownikom. Wypromowani przez Profesora Józefa Urbańskiego pracownicy naukowcy objęli różne wysokie stanowiska na wydziałach nawigacyjnych uczelni morskich, w instytutach i katedrach. Szeroko propagują i udoskonalają w swoich środowiskach idee i metody wypracowane i ukształtowane przez Profesora.

Przez ostatnie lata zmagał się z chorobą, nie rezygnując jednak nadal z czynnej i twórczej pracy naukowej, publikując kolejne artykuły, inspirując rozwój nowych kierunków i zagadnień w nawigacji morskiej, szczególnie w aspekcie rozwoju nowych technologii, współczesnych zagrożeń dla żeglugi oraz standardów bezpieczeństwa działalności ludzkiej na morzu.

Profesor Józef Urbański zmarł 24 listopada 2008 roku. Na cmentarzu witomińskim w dniu 1 grudnia żegnały wielkie rzesze ludzi - z pocztem sztandarowym i kompanią honorową Akademii Marynarki Wojennej, Komenda Akademii Marynarki Wojennej, liczni admirałowie, komandorzy, oficerowie Marynarki Wojennej, delegacje Akademii Morskich Szczecina i Gdyni, kapitanowie i oficerowie Polskiej Marynarki Handlowej, profesorowie

i wykładowcy wielu uczelni, przedstawiciele administracji morskiej oraz przedsiębiorstw gospodarki morskiej, kadra związków taktycznych Marynarki Wojennej, podchorążowie i studenci Akademii Marynarki Wojennej, przyjaciele.

Nad mogiłą przemówił profesor komandor Zdzisław Kopacz, wieloletni, bliski współpracownik Profesora, który powiedział między innymi:

„Zgromadziła nas tutaj smutna okoliczność odejścia na wieczną wachtę wybitnego oficera Polskiej Marynarki Wojennej, profesora akademickiego, profesora Honoris Causa Akademii Marynarki Wojennej, wielkiego przyjaciela podchorążych i studentów nawigatorów uczelni morskich, człowieka o wielkim sercu, który potrafił wybaczać każdemu w trudnych czasach zmian politycznych. Żegnamy dziś człowieka wielkiej troski o rodzinę. Często był dumny z osiągnięć swoich dzieci i wnuków. (...)

Dzisiaj żegnamy naszego Mistrza, który pozostawił nam w podarunku „Szkołę Nawigacyjną Profesora Urbańskiego”.

Szkoła ta, pełna idei, teorii i zasad przetrwa jeszcze długi czas w pamięci wychowanków, a stworzone podstawy organizacyjne, dydaktyczne i naukowe dyscypliny nawigacji długo będą zaświadczać o talencie i wizjonerskich prognozach rozwoju instytucji stworzonych przez opuszczającego nas Przewodnika.

Szanowni zebrani! Żaden człowiek obdarzony talentami nie jest w stanie wiele stworzyć jeżeli nie jest człowiekiem tak wielkiego serca i życzliwości dla ludzi jak nauczyciel, który odszedł na wieczną wachtę. Panie Komandorze Profesorsze, pozostanie Pan w naszej wdzięcznej pamięci i w naszych sercach”.

Spoczywaj w spokoju

(Daniel Duda)